

Komunikat o powołaniu Kartoteki Rzadkich Ptaków w Polsce

Weryfikacją obserwacji rzadkich gatunków ptaków w Polsce zajmuje się od kilkadziesiąt lat Komisja Faunistyczna SO PTZool (KF). Z upływem czasu liczba wpływających do KF zgłoszeń sukcesywnie rosła, co wynikało m.in. z lepszej wiedzy o identyfikacji, dostępności do dobrego sprzętu optycznego oraz zwiększającej się liczby osób obserwujących ptaki. Jednocześnie nastąpiło zwiększenie zasięgu i liczebności populacji niektórych gatunków ptaków, które jeszcze niedawno uznawano w kraju za bardzo rzadkie. To spowodowało, że Komisja stopniowo rezygnowała z weryfikacji stwierdzeń tych gatunków, które były rejestrowane corocznie i w coraz większej liczbie. Tym samym utracono ciągłość weryfikacji i raportowania takich obserwacji. Ponadto od lat brakowało w Polsce podmiotu, który opracowywałby corocznie dane na temat rzadkich ptaków lęgowych, takiego jak np. *Rare Breeding Birds Panel* w Wielkiej Brytanii. W efekcie wiedza o zmianach liczebności rzadkich ptaków lęgowych w kraju była niepełna i rozproszona, oparta głównie o podsumowania regionalne.

Chcemy poinformować, że aby zapłacić tę lukę, w roku 2018, w porozumieniu z Komisją Faunistyczną, powołano do życia Kartotekę Rzadkich Ptaków (KRP), która będzie działała w ramach Muzeum i Instytutu Zoologii PAN. W efekcie Komisja przestanie weryfikować obserwacje szeregu gatunków lęgowych i od 2019 r. będzie zajmowała się tylko weryfikacją gatunków nowych dla kraju lub gniazdujących wyjątkowo (tab. 1). KRP przejmie również od KF zbieranie danych o rzadkich gatunkach niełgowych, które do 2018 r. podlegały weryfikacji przez KF. Aktualna lista gatunków podlegających weryfikacji przez KF jest dostępna na stronie www.komisjafaunistyczna.pl. W ramach KRP będą działały dwa panele, w tym dotyczące ptaków lęgowych (tab. 2) i niełgowych, tzw. mniejsze rzadkości (tab. 3). Działalność KRP będzie bazowała na współpracy koordynatorów krajowych i koordynatorów regionalnych z 13 regionów ornitologicznych. Obserwacje będą zbierane w oparciu o system ornitho.pl i podsumowywane w corocznych raportach na łamach *Ornis Polonica*. Zasady działania, wykaz koordynatorów oraz informacje o taksonach rejestrowanych przez KRP znajdują się na stronie www.rzadkie-ptaki.pl.

Tabela 1. Gatunki, których lęgi podlegają weryfikacji przez Komisję Faunistyczną

Table 1. Breeding bird species verified by the Avifaunistic Commission

<i>Somateria mollissima</i>	<i>Tringa glareola</i>
<i>Mergus serrator</i>	<i>Tringa stagnatilis</i>
<i>Tadorna ferruginea</i>	<i>Hydrocoloeus minutus</i>
<i>Aythya marila</i>	<i>Larus fuscus</i>
<i>Mareca penelope</i>	<i>Larus michahellis</i>
<i>Anas acuta</i>	<i>Sterna paradisaea</i>
<i>Podiceps auritus</i>	<i>Gavia arctica</i>
<i>Pluvialis apricaria</i>	<i>Ardea purpurea</i>
<i>Charadrius morinellus</i>	<i>Egretta garzetta</i>
<i>Calidris pugnax</i>	<i>Circus cyaneus</i>
<i>Calidris alpina</i>	<i>Falco vespertinus</i>
<i>Lymnocyptes minimus</i>	<i>Acrocephalus dumetorum</i>

Zapraszamy wszystkich obserwatorów ptaków do współpracy!

Tabela 2. Lęgowe gatunki rejestrowane w Kartotece Rzadkich Ptaków

Table 2. Breeding bird species gathered by the Rare Breeding Birds Panel. (1) – species, (2) – beginning of data's gathering, (3) – criteria and categories of breeding, (4) – period of breeding for categories A and B, ¹apart from stable breeding grounds, ²apart from Biebrza Marshes and the province Lublin

Gatunek (1)	Rok startowy zbierania obserwacji (2)	Kryteria i kategorie lęgowości (3)	Okres dla kategorii gniazdowania A, B (4)
<i>Cygnus cygnus</i>	2018	BU, NP, C	01.04–20.08
<i>Branta canadensis</i>	2019	C	
<i>Alopochen aegyptiaca</i>	2019	C	
<i>Tadorna tadorna</i>	2018	B, C	01.05–31.07
<i>Netta rufina</i>	2019	B, C	01.05–31.07
<i>Aythya nyroca</i>	2018	B, C	01.05–31.07
<i>Aix galericulata</i>	2019	C	
<i>Haematopus ostralegus</i>	2018	BU, NP, C	20.04–10.07
<i>Himantopus himantopus</i>	2019	BU, NP, C	20.04–10.07
<i>Recurvirostra avosetta</i>	2019	BU, NP, C	20.04–10.07
<i>Numenius arquata</i>	2018	B, C	10.04–31.06
<i>Gallinago media</i>	2018	S, B, C	01.05–20.06
<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	2018	C	
<i>Thalasseus sandvicensis</i>	2019	C	
<i>Nycticorax nycticorax</i>	2018	BU, C	10.04–31.07
<i>Ardea alba</i>	2019	BU, C	10.04–31.07
<i>Pandion haliaetus</i>	2018	B, C	01.04–31.07
<i>Circaetus gallicus</i>	2019	B, C	01.04–31.07
<i>Clanga clanga</i>	2019	B, C	01.04–31.07
<i>Aquila chrysaetos</i>	2018	B, C	01.03–31.07
<i>Asio flammeus</i>	2019	B, C	20.03–10.07
<i>Strix nebulosa</i>	2019	B, C	01.03–31.07
<i>Dendrocopos syriacus</i> ¹	2019	B, C	01.04–10.07
<i>Merops apiaster</i>	2018	B, C	20.05–10.08
<i>Coracias garrulus</i>	2019	B, C	10.05–30.07
<i>Falco peregrinus</i>	2019	B, C	10.03–31.07
<i>Psittacula krameri</i>	2019	C	
<i>Lanius excubitor homeyeri</i>	2019	B, C	20.04–20.07
<i>Corvus corone</i>	2019	B, C	01.04–10.07
<i>Acrocephalus paludicola</i> ²	2018	A, B, C	20.05–20.07
<i>Phylloscopus trochiloides</i>	2019	A, B, C	10.05–10.08
<i>Tichodroma muraria</i>	2018	A, B, C	01.04–31.07
<i>Turdus iliacus</i>	2018	B, C	01.05–31.07
<i>Motacilla flava thunbergi</i>	2019	B, C	01.05–31.07
<i>Motacilla citreola</i>	2019	B, C	01.05–31.07

¹poza stałymi lęgowiskami, ²poza Kotliną Biebrzańską i Lubelszczyzną

Tabela 3. Nieleęgowe gatunki rejestrowane w Kartotece Rzadkich Ptaków

Table 3. Non-breeding bird species gathered by the Scarce Birds Panel. (1) – species, (2) – beginning of data's gathering, ¹apart from the sea-coast, ²apart from the mountains

Gatunek (1)	Rok startowy zbierania obserwacji (2)	Gatunek (1)	Rok startowy zbierania obserwacji (2)
<i>Branta bernicla bernicla</i>	2018	<i>Ardea purpurea</i>	2018
<i>Branta ruficollis</i>	2012	<i>Egretta garzetta</i>	2018
<i>Branta canadensis</i>	2018	<i>Platalea leucorodia</i>	2018
<i>Anser brachyrhynchus</i>	2018	<i>Circaetus gallicus</i>	2018
<i>Anser erythropus</i>	2015	<i>Circus macrourus</i>	2015
<i>Alopochen aegyptiaca</i>	2018	<i>Buteo rufinus</i>	2016
<i>Tadorna ferruginea</i>	2018	<i>Strix nebulosa</i>	2019
<i>Aix galericulata</i>	2018	<i>Coracias garrulus</i>	2018
<i>Himantopus himantopus</i>	2013	<i>Falco vespertinus</i>	2018
<i>Recurvirostra avosetta</i>	2018	<i>Psittacula krameri</i>	2018
<i>Charadrius morinellus</i>	2015	<i>Lanius excubitor homeyeri</i>	2018
<i>Calidris maritima</i>	2018	<i>Eremophila alpestris</i>	2018
<i>Tringa stagnatilis</i>	2018	<i>Acrocephalus dumetorum</i>	2015
<i>Phalaropus lobatus</i>	2018	<i>Phylloscopus inornatus</i>	2018
<i>Stercorarius pomarinus</i>	2018	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	2015
<i>Rissa tridactyla</i>	2013	<i>Turdus torquatus</i> ²	2015
<i>Larus hyperboreus</i>	2010	<i>Anthus cervinus</i>	2018
<i>Thalasseus sandvicensis</i> ¹	2019	<i>Motacilla citreola</i>	2018
<i>Sterna paradisaea</i>	2018	<i>Calcarius lapponicus</i>	2015

¹poza wybrzeżem, ²poza górami

Summary: Establishing of the Rare Birds Panels in Poland. This communique informs about establishing two new bodies gathering data about rare birds in Poland. Rare Breeding Birds Panel will gather data on 35 species of rarest birds, whereas Scarce Birds Panel will collect data on occurrence of 38 species, which are no longer considered by the Avifaunistic Commission.

Komisja Faunistyczna SO PTZool

Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław
tadeusz.stawarczyk@uwr.edu.pl

Kartoteka Rzadkich Ptaków

Muzeum i Instytut Zoologii PAN
Wilcza 64, 00-679 Warszawa
tchodkiewicz@miiz.waw.pl